

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:

 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre . . . . . 6 K.
 Negyedévre . . . 5 K.

 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petisors egyszeri hirdetése
 15 L. Közlemények sora 40 L.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

 Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.

 Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::

 Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 Telefon-szám 16. ::

Mellékvágányra

siklott — úgylátszik — utóbbi napokban a politikai helyzet. Istennek hála, csak Budapesten. Az ország közvéleménye kint a periferiákon egyáltalán nem törődik azokkal a mérgező híresztelésekkel, amelyek egyik-másik fővárosi lapban felburjánóznak. A politikai heccelődés hidegen hagyja, fásultan, fagyosan, megértés és érdeklődés nélkül — sőt visszatetszéssel fogadja azt.

Egyes-egyedül azok a mélységes nagy gondok és ezekből a gondokból kivezető nagy tervek érdeklik, amelyekkel a negyedik esztendeje tartó borzalmas háború ránk nehezedik.

Kibontakozás a világháború okozta helyzetünkből, bajokból — egyedül ez érdekli ma a nemzetet s nem holmi játékok, pártpolitikai agyarkodások, azokat okozó egyesek személyi ambíciói, hiúsági kérdései.

A kávéházi pohárvizekben támasztott politikai viharokkal szemben nyugodtan viselkedik a nemzet.

Sokkal nyugtalanabban fogadta a közvélemény a Lajtántúlról bennünket szidalmazó hangokat, mellyel kenyerünk maradékát is ki akarják ragadni asztalunk fiából.

Ötven esztendőn keresztül mindenünket odaadtuk; azt a kevés maradékot is, ami a miénk volt még. És most talpig fegyverben állja nemzetünk a határok harcait és a hős magyar nemzetből jut bőven minden örvengő frontra, hogy vérevel ízessé és nemessé fűszerezze a halál párologó lakomáját és mint a sziklatűrő hegyén a gyémánt, úgy van tűzve rohamoszlopok élére a magyar katona, és mint a bibliai olajkorsóból, kifogyhatatlanul ömlik a magyar munka tápláló kinese drága folyamban.

A magyar nemzet neve honvéd lett és a füstölgő levegőben a magyar jövőbe ívelő szivárványként csillogott zászlónk három szép színe és boldog,

megbocsátó, testvéri örömmel nyújtottuk vaskezttyűs kezünket a testvérek, kinek minden bűnét panasztalanul vezekeltük le.

Forró szégyenben s érthetetlenül égve állunk most a sivár Ausztria küszöbén az orrunk előtt bevágott ajtó előtt és hallgatjuk a csúnya szidalmakat, amik belülről hangzanak.

Gurkák és négerek vagyunk hát, akik halálunkkal sem válthatunk egyéb jogot, mint hogy megrokkantunk a fehérek gyapotföldjein és pokoli gyémántbányáiban? Piszkos eszmaikat, enyves kezüket csehek és önző kis német krajzlerek mind hozzánk törülhetik és nemcsak pénzünkkel, hanem utolsó falat kenyereinkkel is hízalunk meg az osztrák nehez ípart?

Ezek a kérdések azok, amelyek ma a közvéleményt foglalkoztatják és izgatják s amelyek taglalásakor az arccok redőkbe gyűrődnek s a testvéri szorításra nyújtott kezek ökökbe szorulnak.

A 67-esek a tarnopoli csatában.

1915. szeptember. Írta Friedrich Alfréd százados.

Fáradtan vonul tovább a sáros galíciai utakon a 67-es gyalogezred. Egy, több napon át tartó erőltetett menetelés úgy a tisztektől, mint a legénységtől a legnagyobb fizikai teljesítményt követelte. A barátságtalan őszi eső arra figyelmezteti a naptól barnított legényeket, hogy vége a szép nyári időnek és hogy a lembergi győzők állhatatosságát a közeli ős szeszélyei is próbára fogják tenni.

Sivár kép, melyet csak az ezred után vonuló táborikönyha-kocsi felől hangzó biztató kocsiskáltások élénkítenek. De csak látszólag sivár a kép, mert az éles szemlélő az összetartozandóságának csodaszép képét fedezheti fel ezekben a mintegy kőből faragott arcokban, az összeszorított fogakkal és az elszántan előrenéző szemekkel, egy csoportját a férfiaknak, kik nagy feladatukat és nehéz kötelességüket ismerik. Arról van most szó, hogy hű szövetségeseinknek, a németeknek segítsünk! Mind-egyik elszánt tekintet azt az egyetlen gondolatot árulja el: Német bajtárs, meg fogod látni, hogy a hű fegyverbarátság mit tud cselekedni,

hogyan tudunk közös és szent jogainkért harcolni!

Ivanov orosz hadserege jelentékeny erősítések által meggyarapodva galíciai frontunk azon szakasza ellen nyomult, melynek balszárnyán a német Marschall-hadtest állott és pedig olyan időben, mikor frontunkról nagyobb erőket vontunk el, hogy azokat más harcerek használhassák. Így sikerült az ellenségnek, Tarnopolon át előnyomulva, a Marschall-hadtestet kissé visszanyomni. Azonban a számtalan harcokban kipróbált 67-ik gyalogezred sietett oda, hogy a szorított bajtársakat tehermentesítse. Az ellenség a helyzetet helyesen ismervén fel, főfigyelmét a baloldala ellen küldött csoport felé fordította, és a németek elleni fronton csakis a feltétlenül szükséges biztosító csapatokat hagyta.

Már szeptember 13-ikán megkísérelték az oroszok, hogy a készenlében álló ezred több helyén benyomuljanak, azonban minden alkalommal tetemes veszteségekkel, számos sebesületlen fogoly hátrahagyásával visszavertek. Az ellenség 14-ikén reggel felhasználta az erős őszi ködöt, hogy észrevétlenül a tegnapi előnyomulása alkalmával elért állásokhoz közel férközzék. Egy túlnyomó erővel megindított támadás a miénk tűzében összeomlott. A derék ezredet annál is inkább illeti dicséret, mert az improvizált állást minden technikai megerősítés nélkül, túlnyomó számú ellenséges rohamcsapatokkal szemben megtartotta. A szívós ellenség azonban nem tágitott. Mihelyt a látási viszonyok javultak, tűzérése vonalainkat a lövedékek egész áradatával elárasztotta, egy jól beállított pergőtűz órákon keresztül tartott. Harcvonalunkat már tetemes veszteségek ritkították, de minden hézagot betömtek és minden veszteséget gyorsan odavont tartalékokkal pótolták. És most kezdődött az orosz gyalogsági támadás, melynek célja volt bennünket összezúzni. „Katonák, most fogják látni, ki erősebb: az orosz-e nyers túlerejével, vagy mi, gyengébbek, erkölcsi erőnkkel! — Németek, most meg fogjátok látni, mint harcol a 67! Isten segíts! Isten segíts!” A puskatust erősebben szorították a legények az archoz a győzelem megingathatatlan akaratával, görcsösen szorítja a kéz a fegyvert a szent kötelesség tudatában, hogy ha úgy fordul, meg is kell halni. Az oroszoknak sem soksortú tömege, sem a borzongató hujjáordítás nem tudja a Kray-ezredet megingatni, az ellenségnek megmutatták a kéztusában, hogy harcol a magyar! A tömegek egy lépéssel sem tudtak bennünket hátrább szorítani. A tisztektől és a legénységtől egyaránt szeretett és tisztelt ezredparancsnoknak: *Doblitzy* ezredesnek körültekintő vezetése és minden egyes katonának a vitézsége győzött.

**CSEMEGÉK, CUKORKÁK
 LEGJOBB MINŐSEGBEN**
KLEIN JENÓNÉL
BODEGA

 FÜTCA : TELEFON
 46. SZ. : 162. SZ.

Az orosz támadás visszaverése azonban csupán előjáték volt dicső, de nehéz feladatunknak. Mintegy párviadalban meg kellett mutatniunk, hogy kié legyen a támadásban a pályadíj.

Előkészületeinket észrevette a harcban jártas ellenfél és előnyomuló vonalaink ellen központosította tüzérségi tüzet rögtön, hogy ezáltal támadásunkat már csírájában elfojtsa. Bár nagy veszteségeket szenvedtünk, azonban micsoda hatalom tudna egy vitéz és az önfeláldozás által erősített, a halálmegvetéstől edzett katonát megingatni? Ilyen férfiak nagy láncra volt támadásban. A harc valódi képe: robbanási felhők, tűzvillanások, ágyúdörgés, fegyverropogás közben előretörő csukaszürkek, és sebesültek jajgatása. „Jöjj pajtás, segíték, itt egy kerty víz, de gyorsan, mert előresietek, hogy megbosszuljalak.” Nyolc nehéz óra telt el, mikor az ágyúdörgést sok kiszáradt torok lelkes hurrákiáltása túlkialtja, — 67. rohamra indul; Cebrow hegyét virtussal és vehemensséggel foglalják el. Az ezred rohama oly erős, hogy az ellenség csapatunknak az állásba való nyomulását be sem várta, hanem a gyors futásban keresett menedéket. A harcban nekihevíült 67-esek átgázoltak az álláson és a futó ellenség üldözésében továbbnyomultak. Elkéseredett közelharcra került a sor, a szibériai medvével ismét szembeszállt a Kray-ezred és az orosz hadsereg elitecsapata legyőzött. Itt nem használt többé semmilyen megismételt ellentámadás, idejében odavont tartalékok hatásukat elhárították és mi maradtunk a végleges győzők!

A derék ezred által elért siker az ellenségre oly nyomasztólag hatott, hogy vonalait a következő éjjel további 8 kilométerrel hátrább helyezte. Az orosz Sereth-offenzíva, melynek az akkor talált orosz parancsnok és ellenséges újságközlemények szerint a hadihelyzetben új alakulást kellett volna hoznia, siralmasan összeomlott. A 67. ezred sok száz orosz katonát, számos tisztet, köztük egy alezredest — ezredparancsnokot — ejtett foglyul és 3 géppuskát, valamint sok kézifegyvert zsákmányolt.

Öfelsége sok kitüntetéssel fejezte ki elis-

merését azon érdemek felett, melyeket e derék csapatost a nehéz napokban szerzett. Az ezredparancsnok és két zászlóaljparancsnok a vaskoronarendet, egy zászlóaljparancsnok a katonai érdemkeresztet nyerte el. Azonkívül a tiszték a kitüntetések egész sorát kapták, a legénység 200-nál több kitüntetésben részesült és az ezred a 2. hadseregparancsnokság és a Marschall-hadtest dicső elismerésében részesült.

Az ezred akkor forró napokat élt és a jelentékeny tényereség sok hős vére árán szerezte. A kitűzött célt messze túlléptük úgy a tisztikar, mint a legénység leghebbe kötelességteljesítése és kimagasló vitézsége révén. Aki abban a szerencsében részesült, hogy az ezredet a Cebrow hegyén rohamban látta, annak e dicső napokra való mindenkor visszaemlékezésnél megdobban a szíve.

ROVÁS.

A hálás utókor.

A Fő-utca felső végén kalandozva a sok virágzó üzlet között, amelyeknek boldog tulajdonosai mentesítve minden pénz- és véráldozattól, a „konjunktura” fundamentumára támaszkodva, százezreket harácsolnak össze — láttam egy csendes, lefűzött redőnyű üzletet, melyen szemfedőként kiált egy felhár papír cédula: „cukorhiány miatt zárva” felírással.

A „bevonulás miatt zárva” cédulához tehát csatlakozott egy újabb: a „cukorhiány miatt zárva” cédula.

Feltekintek a cégtáblára s látom, hogy az Kóch Tivadar cukrászüzlete. Meghökkenek. Édes Istenem, hát ez is lehetséges? Kóch Tivadar üzlete zárva cukorhiány miatt!!!

Az a Kóch Tivadaré, ki két évtizedes becsületes és tisztességes munka után a szent haza hősi védelmében ott pusztult el Przemysl várfalain, s kinek teteme ott porladozik a przemysli temetőben a többi magyar hős között!

S a hálás utókor máris így rója le halálját a hős iránt, így jutalmazza az elesett özvegyét,

hogy módot nyújt neki ahhoz, hogy a város közönségének, a magyar hazának örök szegényére, „cukorhiány miatt” (?) bezárja az üzletét s odaálljon a nélkülözők és a szenvedők végtelen nagy sorába, míg a többi jólétben és cukorban bővelkedő, jóllakott itthonlevő, ki már nagyon is jóllakott a konjunktura vályújából, mosolyogva nézze ennek a gyászfátyollal takart hű özvegynek vonagló fájdalomát és szenvedését.

Eszembe jut a karszti fenyő, amelyet egy nagy vihar kidöntött:

„Míg többi társa az ég felé haladt, ő némán összetörve ott maradt.

Fájt érte a szívem.”

Hadiárvák. Rokknt katonák. Hősök emléke.

A sárosvármegyei hadiárvák alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1917. okt. 16-ikáig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	K. 55,555.71
Dr. Dessewify István tb. vm. főjegyző, egy bűnügyben teljesített olasz tolmácsolás díja	5.80
Dr. Kádas Miklós héthársi főszolgabíró útján: Orosz János és társai adománya	60.—
Piller Kálmán udv. tanácsos, pillerpeklényi lakos az általa eladott 1612.50 kg. juhsajt után a 20 fillért (Ezzel adománya és gyűjtése 499 kor. 86 f.-re emelkedett).	322.50

Összesen: K. 55,944.01
A fentebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt *adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkésztségükért és sikeres fáradozásukért* — a hadiárvák nevében — hálás köszönetet mondok.

Eperjes, 1917. okt. 16. DR. MÁRIÁSSY BÉLA s. k.,
Sárosvárm. árvaszékének elnöke.

Az eperjesi hadiárvák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján:	
Eperjesi Bankegylet	160.—
Tanítónőképző Forelli búvész előadásából	11.90
Eperjesi Bankegylet	160.—
Sárosvármegyei Takarékpénztár	160.—
Összesen: K.	491.90
A gyűjtés eredménye okt. 20-ikán	K. 35,759.38

TÁRCA.

Jó néha...

Jó néha elülni csöndben,
Mint a fűszál a hűvös rögben.

Szemeinkkel a földön járni:
Öreg, igaz angyalá válni.

Megállni gyenge kakasszóra,
Mint a falon az ócska óra.

És varázsszóra köddé lenni
S a napsütésben csendben elmenni.

Marencsin Zoltán.

Délalbániai kép.

Nyugatról keletre messze húzódnó széles völgy fenekén, amelyet csacsogó, csillámló hegyi patakok szelnek keresztül-kasul, elszórva néhány kőből vagy agyagból és nádfonatból épült albán házcsoport fekszik a szeliden lejtő agyagos, homokkőves magaslatok lábánál, amelyeket számtalan vízmosás össze-vissza szaggatott és hasogatott. A legtöbb házat kis kert veszi körül, amelyben a széles lombkoronájú, enyhe árnyat adó fügefák buja zöldje, vagy az olajfák ezüstszürke ágbuga gyönyörködteti a nézőt.

A völgyet koszorúzó magaslatokat, amelyek a 600 métert is meghaladják, sűrű, áthatolhatatlan tüskés bozót borítja, itt-ott legelők széles, világos foltjai tarkázzák. A földomlások sok helyütt szembeötölő nyoma és a vízmosások sárgásfehér felületei vad külsőt kölcsönöznek a

tájnak, a lejjebb fekvő lankákon azonban kiterjedt, barátságos olajligetek hívogatják a vándort.

Lent, a völgyben albán módra művelt és tüskéssövénnyel körülkerített földek látszanak elszórva, amelyeket a kikelő gabona enyhezöld árnyalattal von be; színiük ugyan a reményé, de azért egy európaiban nem sok reményt ébresztenének.

A földek között néhol hatalmas, ősi fák, amelyek csodálatosképp megmenekedtek az albánok barbár pusztításától. A hegy északi lejtőjén három karcsú, sötétzöld ciprus emelkedik büszkén; mintha sajnálkozva tekintenének le elcsenevezedett társaikra. A Dél elragadóan tiszta, sötétkék ege feszíti roppant boltját a tájék fölül.

A völgy elszórt házcsoportjaiban táboroznak most a cs. és kir. csapatok. Már pitymallatkor, mihelyt a nap első sugarai felragyognak a messzi látóhatáron, élénk élet ébred a táborban. Málhás állatok hosszú oszlópa kígyózik lefelé a meredek hegyi ösvényeken, a lovak egész ménésben vonulnak a legelőre, a buja zöld réteken tagbaszakadt bosnyákok kaszálnak, a kovácsnál vidám pörölycsattogás kíséri a serény munkát, nem messze egy kezdetleges, gyorsan összetakolt fűrészfűrészelő a szükséges deszkát, a csapatok majorsága hangos lárját csap a táborban, a mezőn kisebb osztagok gyakorlatoznak, odább juhokát, kecskéket, tehénket és ökröket legeltetnek a katonák... A csapatok által teremtett kiterjedt veteményes kertekben ingujjra vetkőzve szorgoskodnak a katonák és a kis patakok mesterségesen odavezetett vizével öntözik a dús zöldben pompázó ágyakat.

Az albánok bémész szemmel nézik ezt a hatalmas munkát, ezt a hatalmas küzdelmet a természet ellen. Nem telik bele sok idő, ők is utánozzák katonáink példáját.

Csapatáink csak rövid ideje vannak itt és rendkívüli nehézségeket kell legyőzniök; mégis akármerre néz az ember, mindenütt szorgalmas kultúrunka nyomait látja.

A járhatatlan utakat jó karba helyezték, új utakat építettek, amelyek alépitményéhez a szükséges kőanyagot messzi földről kellett hozni az embereknek egyenként, fonadékból rögtönzött tragacsokon, a mély szakadékokban rohanó patakokat és folyókat áthidalták, átereszeket csináltak, messzire vezető állandó telefonvezetékeket fektettek le... És ha az ember benéz a csapatok lakta házakba, frissen metszett ablakokat, magukkészítette asztalt, széket, ágyat, agyagból és üres konzerves skatulyákból összetakolt kályhát lát; a kályhák jól beváltak az esős évszakban.

Ami itt szemünk elé tárul, az mind derék csapatáink fáradhatatlan munkájának a gyümölcse. Nem riadtak vissza sem a borzasztó esős évszak örökös esőzésétől, sem a tropikus nap perzselő, aszaló hevéitől, hanem szerényen és kedvvel végezték a munkájukat. Egy pillanatra sem hanyagolták el fő feladatukat, t. i. a megszállott területek birtokának megtartását — ami már csak a járványosan fellépett malária következtében is sok áldozatot követelt, — mégis egész kis kultúrviilágot teremtettek itt, a vadon közepén, amely geográfiai helyzete ellenére alig emlékeztet valamiben az európai viszonyokra.

Midőn ez a leghálásabb kérem városi közönségét, melynek ténnyé meg kell tenni, tünk is meg kell Adomány az EPERJESI elfogad és e Eperjes, 1917

Az eperje elmúlt héten a

a) a Gyűjtés eredménye Eperjes, 1917

Az eperje héten a követ

A gyűjtés eredménye október 20-án Eperjes 1917

SZÉC

Új alapít Rosenberg Teó léptek. Nagyle hálás köszönet

A Son Ha hangversenye tekint városunk nyeresé fényes igen nagy néps legelőkelőbb bámulatos. A részben az ep a Kör, ez a nem ösztönözni arra Jegyek 8, 6, 4, Kör központi

Igazgatóva 14-ikén az Eper több fontos üg gyűlést tartott S elnök vezetésével választmány tag jelent. Az elnök

Az itteni ha kultúrunkáját becsülni, aki ma hetett az itteni Mind hősök itt állanak. Bár veszélyeknek és kat. Ritkán rag golyó; messzi közelíteni a hálá belsejünkben kin kül húnnyak el nyokban. Babörtörténetében dic ezeket a csönde Amikor az út sugari lehangyalt fenséges este bo Millió és millió felhőtlen égbolto got hint a század rejtőző egyszerű öntözött könny. dzsámia karcsú hímes ég felé, óriása volna, aki sők utolsó nyug Köröskörül a és csak a messze még tompa ágyú zaja volna, amely boló vihart idéz

Midőn ez adományokért az árvák nevében a leghálásabb köszönetnek adok kifejezést, arra kérem városunk nemesszívű, áldozatra kész közönségét, méltóztassék újabb adományokkal lehetővé tenni, hogy azoknak árváiról, akik életük is meghaltak, méltóan gondoskodhassunk. Adományokat úgy a városi pénztár, mint az EPERJESI LAPOK szerkesztősége készséggel elfogad és e helyen nyugtázza.

Eperjes, 1917. október 20.

FARAGÓ JÓZSEF,
kír. tan., polgárm.

Az eperjesi rokkant katonák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján:

A gyűjtés eredménye okt. 20-ikán K. 314674

Eperjes, 1917. október 20.

FARAGÓ JÓZSEF,
kír. tan., polgárm.

Az eperjesi hősök emlékére az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

A gyűjtés eredménye 1917.

október 20-ikán. . . . . 52,046 kor. 97 fill.

Eperjes, 1917. október 20.

FARAGÓ JÓZSEF,
kír. tan., polgárm.

SZÉCHENYI-KÖR.

Új alapító-tagok. Fried Simon és dr. Rosenberg Teofil a Kör alapító-tagjainak sorába léptek. Nagylelkű adományaikért az elnökség hálás köszönetét fejezi ki.

A Son Harry és Sámson Mária nov. 3-iki hangversenye elé a legnagyobb érdeklődéssel tekint városunk közönsége. A két művész megnyerése fényes attrakció, hiszen mindketten igen nagy népszerűségnek örvendenek a főváros legelőkelőbb köreiből; művészetük elragadó, bámulatos. A hangverseny tiszta jövedelmét részben az eperjesi hadiárvák javára fordítja a Kör, ez a nemes cél is bizonyára sokakat fog ösztönözni arra, hogy a koncerten megjelenjenek. Jegyek 8, 6, 4, 3 kor. árban már válthatók a Kör központi irodájában (Főutca 71.).

Igazgatóválasztmányi gyűlés. Október 14-ikén az Eperjesi Széchenyi-kör igazgatósága több fontos ügy megbeszélésére választmányi gyűlést tartott Szinyei Merse István ügyvezető elnök vezetésével. A gyűlésen az igazgatóválasztmány tagjainak legnagyobb része megjelent. Az elnöklő ügyvezető elnök mindenek-

Az itteni harcvonalszakaszon álló csapatok kulturmunkáját csak az tudja méltóan megbecsülni, aki maga is behatóan megismerkedhetett az itteni viszonyokkal.

Mind hősök, csöndes, névtelen hősök, akik itt állanak. Bátran néztek szemébe mindenféle veszélyeknek és derekasan le is küzdötték azokat. Ritkán ragadta el életüket az ellenség golyója; messzi távolból látták maguk felé közelíteni a halált, panasza nélkül várták be és belsőjükben kínzó, emésztő tüzzel, zokszó nélkül hűnytak el az alattomos, tropikus járványokban. Babérral övezett hadseregünk fényes történetében dicsőség és csodálat illeti meg ezeket a csöndes hősokeket.

Amikor az útjában elfáradt nap utolsó bíbor sugarai lehanyatlanak az Adria sötét habjaiba, fenséges este borul a pihenésre tért völgyre. Millió és millió csillag gyűl ki a titokzatos, felhőtlen égbolton és a fakó hold ezüstös világot hint a százasok fák hatalmas koronája alatt rejtőző egyszerű sírkövekre, amelyeket még nem öntözött könny. A sírokon túl egy elhagyott dzsámia karcsú minarettje emelkedik a csillaghimés ég felé, mintha ősrégi idők mesebeli óriása volna, aki híven áll őrt a névtelen hősök utolsó nyugvóhelyénél . . .

Köröskörül a természet békés csöndet lehel és csak a messzeségből, a tenger felől hangzik még tompa ágyúmoraj. Mintha közelgő zivatar zaja volna, amely a világon még mindig tomboló vihart idézi az ember emlékezetébe . . .

□□□

előtt hálás köszönettel emlékezett meg a mult igazgatóválasztmányi gyűlés azon kitüntetett határozatáról, hogy felkéri őt azon lemondásának visszavonására, melyet zempléni megyei főispánná történt kinevezetése alkalmával nyújtott be. A körülmények változása ismételtén lehetővé tette, hogy a Körnek szolgálatára állhasson, s így a közgyűlés elmaradása miatt különben sem tárgyalt lemondását örömmel visszavonja. A Kör kérelmét parancsnak tekinti s lelkesen ajánlja fel annak ismét készsége működését. A lelkes tetszéssel és örömmel fogadott szavak után az ügyvezető elnök bejelentette, hogy az igazgatóválasztmányt azért hívta egybe, hogy két örvendetes és nagyfontosságú dolgot közöljön vele. Mindkettő válasz azon kérvényekre, melyeket a Kör egyrészt a sárosvármegyei népségítő-bizottsághoz, másrészt a feldúlt tűzhelyeket felkaroló országos bizottsághoz intézett. Jelenti, hogy a sárosvármegyei népségítő-bizottság a hozzá kulturális célokra befolyt pénzekből 20,000 koronás alapítványt tett az Eperjesi Széchenyi-körnél oly célból, hogy a vármegye, de különösen a betöréses vidékek kulturális érdekeit állandóan és hathatósan előmozdíthassa. A Kör második kérvényére pedig az a válasz érkezett, hogy a feldúlt tűzhelyeket felkaroló bizottság a Kör vidéki fiókjainál s a központban szünetelt károknak felé 4400 kor. 80 fillérrel fedezze. Az elnök indítványozza, hogy a Kör köszönőiratban fejezze ki hálóját a nagylelkű támogatásért Berzeviczy Albert védnök, br. Ghillány Imre elnök s gr. Khuen-Héderváry, az országos bizottság elnöke öngyméltóságainak. — Dr. Wallentúny titkár a Kör nevében hálás örömmel üdvözlő az ügyvezető elnököt, hogy a Kör vezetését kezébe venni ismét szíves volt s azt a pótdíntványt terjeszti elő, hogy az igazgatóválasztmány vele szemben is fejezze ki köszönetét, hogy ismét elvállalt elnöki működésének első lépése ily nagyszabású lendületet ad a Kör áldásos törekvéseinek. A húszezer koronás alapítványnak felhasználására vonatkozólag egy bizottságnak kiküldését kéri, amelyben az elnökségen kívül a Kör ügyésze s a szakválasztmányok elnökei is résztvesznek. A titkár bejelentette, hogy Tahy József alispán a Kör 1917-iki költségvetésében mutatkozó pénztári hiány fedezésére 3100 kor. összeget utalványozott ki segély címén a vármegyei közművelődési alapból. Az igazgatóválasztmány hálás köszönetét lelkes ovációban fejezte ki az alispán iránt. — Bejelentette továbbá a titkár, hogy mint a Kör képviselője résztvett a szept. 28-ikán Rimaszombatban megtartott Tompa-ünnepélyen s a vármegye és a Kör kegyeletes megemlékezéseként koszorút tett le a nagy költő szobrára s a díszközgyűlésen üdvözlő-beszédet mondott. Az igazgatóválasztmány a képviselőlet megköszöni s Holénia Béla indítványára elhatározta, hogy a titkár üdvözlő-beszédét a jegyzőkönyvben is megörökíti. — A titkár előterjesztette Dúzs Mária, az eperjesi tanítónőképző-intézet igazgatójának kérését, hogy az igazgatóság, mint eddig szokás volt, ezentúl is engedélyezzen az intézet növendékei részére hús díjmentes helyet a Kör zeneestélyein. Az igazgatóság a kérést teljesítette. Az ev. theologiai hallgatók egyesületének azon kérelmét, hogy tagjai testületi tagokként vétesenek fel, úgy teljesíti az igazgatóság, hogy az egyesületi tagok köri tagság és könyvtárhasználat címén az eddigi 2 korona helyett 4 koronát fizessenek fejenként s emellett az egyesület a dékáni hivatal által is láttamozott írásbeli kötelezettséget vállal a könyvtárhasználatnál előálló károk megtérítésére. Az igazgatóválasztmány egyúttal felhatalmazza az elnökséget, hogy amennyiben a jogásztestület is folyamodnék hasonló kedvezményért, ezen egyesület tagjait is felvehesse testületi tagokul az említett bizo-

sítékokkal, ha a jogásztestület valamennyi tagja belép. A katonatisztikarokra s ezek családtagjaira nézve, mivel a háborús viszonyok miatt ezek folytonos áthelyezéseknek vannak kitéve, az igazgatóválasztmány azt határozta, hogy átmeneti intézkedésként megengedi, hogy a katonatisztek és családtagjaik esetről-esetre 2-2 koronás vendégjegyet válthassanak a Kör pénztárosánál a zeneestélyekre. A helybeli középiskolai tanulók részére eddig engedélyezett 16-16 ingyenjegy helyett, a tagok nagy száma miatt, csupán 8-8 jegyet engedélyez az igazgatóság, de felhatalmazza az elnökséget, hogy amennyiben a körülmények megengednék, a régi kedvezményt ismét visszaállítsa. — Mivel a zeneestélyek költségei a szokatlan drágulás folytán tetemesen emelkedtek, kéri a titkár az igazgatóválasztmánytól az estélyenkint eddig megállapított 600 korona összegnek 700, sőt esetleg 800 koronára való felemelését s egyben kéri, hogy a szezonban rendezendő két belépődíjas hangversenynek tiszta jövedelme a zeneestélyek céljára legyen fordítható. — A Kör új alapítótagjainak: Holénia Bélának, dr. Rosenberg Teofilnak és Fried Simonnak jegyzőkönyvi köszönetet mond az igazgatóság az alapítótagok sorába való belépésükért. — A városunkban jelenleg hiányzó katonai zene-karnak a pótlására az igazgatóválasztmány felhatalmazza az elnökséget, lépjen érintkezésbe a katonai hatósággal, hogy zeneestélyeinkre a kassai két zenekar valamelyikét esetről-esetre átengedje.

Dr. Wick Béla.

KÖZELLÁTÁS.

(Ezen rovatban közöljük a városi hatóságnak a közéletet szabályozó hirdetményeit.)

Közellátás ügyosztályai a városházán:

Gabona-, lisztügyekben Magyar József h. polgm.

Hús, szalonna, zsír, szap-

pan, tej, tejterm., tojás Saly Győző főkapitány

Tüzelő- s világítóanya-

gok (szén, fa, kőolaj) Bretz Sándor v. építész

Cukor, kávé, fűszerek,

élelmi s ruház. cikkek Theisz Géza számvevő

Burgonya, káposzta és

különbéféle főzelékek .. Bereczky Viktor üo.-vez.

Az esetleges visszaélések elkerülhetése s az ellenőrzés megkönnyítése céljából a rendőrség kéri a közönséget, hogy a cipőre erősített s a cipő árát feltüntető *cédulát* a cipő megvétele után *a cipővel együtt* vegye át s azt semmisítse meg.

Eperjes, 1917. okt. 13.

Saly s. k.,
főkapitány.

A leölt sertések és termékeiknek (szalonna, hús, zsír, füstölthús, sonka, szalámi stb.) *vasúton*, hajón vagy gépkocsin való *szállításához* az Orsz. Közélelmezési Hivatal elnökének 94,900. számú rendelete alapján szállítási igazolvány szükséges. Figyelmeztetem a város közönségét, hogy saját érdekében cselekszik akkor, ha a szállítási igazolványt nem már a sertések leölése után, hanem azt megelőzőleg kérelmezi, nehogy az igazolvány kiállításával elkerülhetlenül járó időtartam alatt az árú esetleg minőségben szenvedjen.

Eperjes, 1917. október 13.

Saly s. k.,
főkapitány.

Piaci árúrok, kofák s viszontelárúsítók csak d. e. 11 óra után vásárolhatnak a piacon élelmicikkeket. Saly s. k., rkapitány.

Figyelmeztetem a kereskedő urakat, hogy az üzletekbe vásárlás céljából jövő feleket *kívétel nélkül* a jelentkezés sorrendjében szolgálják ki, és azon címen, hogy nem állandó vevőik, el ne utasítsák, mert az ily kereskedők ellen nemcsak a kihágási eljárást fogom megindítani, hanem neveik nyilvánosságra hozatalán kívül intézkedni fogok, hogy a jövőben a várostól árút eladás céljából ne kapjanak. Saly s. k., főkapitány.

Tudomásomra jutott, hogy a közönség élelmiszerait a város határán kívül és a maximális árak be nem tartásával szerzi be. Ezen tényével egyrészt a maximális árakra vonatkozó miniszteri rendeleteket szegi meg, másrészt pedig ezzel megakadályozza azt, hogy a termelő az árút a helybeli piacon hozza forgalomba, miáltal lehetetlenné teszi, hogy a hatóság az árú minősége tekintetében felügyeletét gyakorolja.

Minthogy az így összevásárolt árucikkek a város területén kerülnek elfogyasztásra, ekként az árdragítás itt tekintendő elkövetettnek; ebből kifolyólag kénytelen leszek ezen árdragító eseteket minden egyes esetben megvizsgálni és szigorúan elbírálni.

Épp ezért kérem a város közönségét, hogy a falvakon való vásárlástól tartózkodjék, mert ezzel lehetővé teszi, hogy a termelők árucikkeiket a város piacain árútsák, miáltal a maximális árak betartása is könnyebben lehetséges.

Eperjes, 1917. október 5.

Saly s. k.,
főkapitány.

HIREK.

Kissóczy Mátyás

az eperjesi kir. törvényszék elnöke, akit a király kúriai bírónak nevezett ki, nyugalomba vonul.

Lehetetlen ez alkalomból meg nem emlékezni az eperjesi kir. törvényszék hosszú éveken át volt kiváló vezetőjéről, aki emberöltőt meghaladó időt töltött az igazságügy szolgálatában s ezen hosszú idő alatt nagy tudásával, emberszeretettel, a társadalom minden nemes mozgalmában való részvételével — embertársai legnagyobb megbecsülését, rajongó szeretetét s mély tisztelését vívta ki.

Kissóczy Mátyás egyike azon ritka egyéniségeknek, akiket az élet magasabb hivatásra teremtett — s ezen hivatás betöltésére minden szükséges kvalitással bőkezűen felruházott.

Nemes gondolkodása, tisztult életfelfogása, világnézetének erős erkölcsi alapja, mély vallássossága, emberszeretete, megértő szíve, tették őt képessé nehéz hivatásának ideális betöltésére.

Távozásra nagy veszteséget jelent a judikatúrára, s ránk a társadalomra csak az a vigasztaló momentum maradt meg, hogy felszabadulva a hivatali leköötöttségtől, egyéniségének kvalitásait társadalmi életünkben fogja majd kamtoztatni.

Kissóczy Mátyás Kissóczyról intézett rendkívül meleghangú levélben búcsúzott el tisztársaitól, az eperjesi kir. törvényszéktől.

A törvényszék e hó 15-ikén tartott teljes ülésben foglalkozott szeretett elnöke búcsúzásával.

Az ülésen elhatározták, hogy a távozó elnök emlékéért híven és szeretettel őrzik meg, s annak külső jeléül arcképét megfestetik s a tanácssteremben kifüggesztik.

Kitüntetett hősök. A király a vaskoronarend 3. osztályát a hadiékítménnyel és a kardokkal adományozta *Gmach* Károly őrnagynak és *Irszabek* Bódog főhadnagynak, a katonai érdemkereszt 3. osztályát a hadiékítménnyel s a kardokkal *Sterbinszky Ottó* és *Hirschfeld* Miksa tart. főhadnagyonak, *Haase* Erik tart. hadnagynak, a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján dr. *Goldmann* Fülöp tartalékos főorvosnak, valamennyien a cs. és kir. 67. gyalogezredben.

Hősök jutalma. Ófelsége elrendelte, hogy *Csizmadiá* Gyula, a kassai 9. honv.-gy.-ezred hadnagynak vitéz és bátor magatartásáért a legfelsőbb dicsérő elismerés a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék. *Csizmadián* ez a negyedik kitüntetés, ki kétévi megszokás nélkül frontszolgálat után a XI. isonzói csatában a Hermada védelménél ezrede maradékával olasz fogságba esett. — Szóbanforgó öccsének, *Csizmadiá* István 67. gyalogezredbeli hadnagy, századparancsnoknak Ófelsége a II. oszt. vitézségi érmet adományozta

a lucki áttörés alkalmával tanúsított vitézségeért, hol szakaszával rohamra menve, ő maga is hővést kapott, amelyből kigyógyulva, már újólaj, majd egy éve a harcúterén van. Mindketten *Csizmadiá* István eperjesi vasúti főraktárnok fiai.

Új pénzügyőri felügyelő. *Lamos* József eperjesi m. kir. pénzügyőri felügyelő nyugalomba vonulván, helyébe a pénzügyminiszter *Trattner* József m. kir. pénzügyőri felügyelőt Ungvárról nevezte ki.

Előléptetések. *Petrássevich* Pál és *Kubek* Antal kir. gör. kath. tanítóképző-intézeti rendes tanárokat a VIII. fizetési oszt. 3. fokozatába, dr. *Gajdics* István ottani segédtanárt a IX. fiz. osztályba r. tanárrá sorolta a vallás- és közoktatásügyi minisztérium.

Áthelyezés. A pénzügyminiszter *Gedeon* Zoltán eperjesi kataszteri irattár-kezelő irodatisztet saját kérelme folytán hasonló minőségben Csíkszerdára helyezte át.

Kinevezés. A pénzügyminiszter *Markovits* Salamon magánhivatalnok, homonnai lakost az eperjesi m. kir. pénzügyigazgatóságához X. fiz. osztályba ideiglenes minőségű adóügyi biztossá kinevezte.

Halálozás. *Berthóty* Natália, nyug. m. kir. postamester nő hosszús betegség után a múlt napokban meghalt 75-éves korában Magyar-raszlaviczán.

Berger Hermanné Klein Katalin október 14-ikén, életének 70-ik, házassága 51-ik évében, rövid szenvedés után meghalt. Temetése a legnagyobb részvét mellett október 16-ikán d. u. 2 órakor az izr. neol. egyház szertartásai szerint ment végbe.

Dúzs Sándor, a budapesti ref. főgimnázium nyugalmazott tanára, *Dúzs* Mária igazgató édesatyja, Hódmezővásárhelyen okt. 18-ikán jobblétre szenderült.

Özv. Nehrer Ágostonné Debreczenben e napokban meghalt. Tetemét Eperjesre hozták.

Köszönetnyilvánítás. *Öexcja* Szinyei Merse István úr, néh. *Berger* Hermanné úrnő elhunytá alkalmából koszorúmegváltásként 50 koronát adományozott az eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhájának. Kegyes adományát hálással köszöni az elnökség.

„Perpetuum“ folytonegő kályha minden nagyságban és kivitelben kapható a *Luchs* Ede és Társa cégnél Eperjesen. Ezen kályhák használata 50% fűtőanyag-megtakarítást jelent.

A vakok intézetének nemeslelkű támogatása. Flóreán Ambrus temetése alkalmából koszorúmegváltás címén N. N. 50 kor.-t adományozott a Vakok Eperjesi Intézetének. Továbbá halottaknapján a szokásos sírfeldíszítések és kivilágítások megváltására Sz. I. szintén 50 kor.-t juttatott az intézetnek. Azonkívül adakoztak még *Bodnár* Józsefné Eperjesről 2 kor.-t és a radácsi állami elemi iskola 4 kor.-t. Az intézet vak növendékei mindennapi hálaimájukban emlékeznek meg a nemesszívú jóltevőikről.

Figyelmeztetés. A hadifogságban lévő katonák hozzátartozóit ügynökök azzal az ajánlattal keresik föl, hogy ők képesek a hadifogságban lévő hozzátartozójukhoz való utazást lehetővé tenni. A hiszékeny köznép sorából sokan felülnek az ügynökök hazugságának s előleg vagy utazási költség címén kisebb-nagyobb összeget fizetnek az ilyen ravasz ügynököknek. Eperjes város rendőrkapitánya figyelmezteti a közönséget, hogy ezek az ügynökök közönséges csalók, akik üzelmeiket egyenesen a köznép hiszékenységre alapítják és gyümölcsöztetik s azért, ha valakinek ilyen ajánlatot tesz valaki, leghelyesebb az esetet rögtön a rendőrség tudomására hozni.

Szerk. üzenet. „Zsiga.“ Alkalomadtán.

Szerk.

Az Olympia-kabaré. A múlt számunkban említett kabaré-idény megkezdésére az előkészületek nagyban folynak. A társulat tagjai már megérkeztek Eperjesre s próbákkal készülnek az előadásokra. Itt vannak *Sárai* Juci, *Réti* Sári, *Fenyő* Sándor, *Réthy* István, *Kelen* Emil. Az első előadás e hó 24-ikén, szerdán lesz. Műsor: 1. Eperjesi strófák. Ha megjönnek a svihákok. 2. A népfelkelő. (Mind a három helyi író és zeneszerző dolga.) 3. Hadiiskola. Bohózat egy felvonásban. 4. A vízmizéria. (Az eperjesi vízsűkös állapotok sikerült paródiája.) 4. *Fenyő* Sándor és *Sárai* Juci táncdúró. 5. *Réti* Sári magánszámai, melyek közül *Csorba* Pista című műdalt külön ajánljuk a közönség figyelmébe, amennyiben szintén Eperjesen készült és *Sárosmege* egyik falujában megtörtént háborús dráma költeménye. 6. *Kelen* Emil a „Király-Színház“ tagja a „Bajazzók“ és a „Kornevillei harangok“ operáriát énekl. A társulat főbb részeiben ugyanezen programmal, de kibővítve új apróságokkal szombaton is előadást fog tartani. Minden héten teljesen új műsört ígérnek; csupa helyi vonatkozású dolgokkal tarkítva a legkövetesebb színházat is pótló estélyeket akarnak nyújtani az eperjesi közönségnek. Érdeklődéssel várjuk bemutatkozó előadásukat.

Árdragítók. *Saly* Győző rendőrfőkapitány erélyes kézzel sújtott az árdragítókra, akik a véres idöket arra használják fel, hogy polgártársaikat kiuzsorazzák. *Goldberger* Henrikné 2000 (kettőezer) korona pénzbírsággal sújtotta azért, mert a cipőárú árának és forgalombahozatalának szabályozása tárgyában kiadott 31—1917. minisztériumi rendelet ellen követelt el kihágást. *Goldberger* Henrikné visszamenő kártérítésre is kötelezte magát, azonkívül a szegény gyermekek részére 40 pár cipőt s a szegényebb osztály női részére 70 pár női cipőt ajánlott fel olcsó áron. — *Wassermann* Éliás eperjesi kereskedőt, mert 1 kor. 60 filléres inget 25 koronáért adott el, 14 napi elzárásra s 600 korona pénzbírságra ítélte el. — *Sztanek* József szabót, magas munkadíj miatt 200 kor. pénzbírságra.

Szállítási igazolvány börtönműek külföldre történő szállításához. A kassai keresk. és iparkamara értesíti az érdekeltséget, hogy a kereskedelmi miniszter 77,055—1917. számú rendelete szerint a magyar szent korona országain kívül eső helyre csakis szállítási igazolvány mellett szabad szállítani: 1. a láb-beli-ruházat minden részeit (cipő, csizma, bocskor stb.) úgy kész, mint kiszabott állapotban; 2. mindenféle kikészített (cserzett) bőrt, tekintet nélkül a cserzés módjára és pedig úgy egész darabokban, mint részletekben, hátdarabokban (kruponokban) vagy kiszabott állapotban. A szállítási korlátozás kiterjed e cikkekre abban az esetben is, ha azok használt (ócska) állapotban vannak.

Fehérneműt a hadseregnek! A hadvezetőség ismét a magyar társadalomhoz fordul, még pedig fontos kérdésben: a hadseregnek fehérneműre van szüksége! A készletek fogyóban vannak, az anyagok feldolgozása a munkáshiány következtében meg van nehezítve úgy, hogy a fehérneműszükséglet gyors kielégítését csak az ország lakossága biztosíthatja. A honvédelmi miniszter Hadsegélyző Hivatala országos akciót indít a fehérneműek gyűjtésére. Színre és minőségre való tekintet nélkül minden textilterméket szívesen fogad, a fősúlyt azonban a vászonműekre fekteti. A gyűjtés módjait a Hadsegélyző Hivatal falragaszok és a hírlapok útján legközelebb közölni fogja. Addig is mindenki gondoljon a fronton küzdő hősökre, a kórházak betegeire és készítsen elő szeretettel nélkülözhető fehérneműt.

MA

SZERKESZTIK
REMYENIK LAJOS
WICK GYULA
A lap szellemi rész
vonatkozó közlemény
Flórián-utca 4. szám
küldendő.

Asszonyaink

Irta.

És mit mondja
amit a nő nemcsak
egyenesen a hábo
munkáról, amely
hiányzó gondosko
ruhával, élelemm
ápolással ellátja,
özvegyeiről, árva
szegényekkel a nő
munkájáról, ame
példája ez a hábo
konysági sürgés-
természetű, mint a

Hosszú a létra,
mint amilyenre
lelkes léhaságig,
a nő képes. Es e
fokain ott ülnek,
ott szapulnak, po
a jótékonyági vilá
a háború világítze
személyes hiúságu
rajta; kiknek az
toilette, a segélyz
csak zsúrok és a
arra, hogy nevéke
Bizony azt nem m
hölgyeknek a mun
világ úgy van ber
nagy szerepe jut a
is. És ezért: ha a
azért gyűjtja is al
nekik világítson: t
fagyoskodónak is
legyen az ő munk

De én szemem
fölnézek a létra m
ér, mely létrának a
Ott forognak, dolg
magasan, minden
vonásaik eltűnnek,
női sereg látható.
dolgoznak a hábor
telenek, az ügyszer
hatolnak a hiúságu
beteg nyöszörgése,
rultak csendes só
be a beteg sebeit,
éjente a lázasok ág
küldik az otthonma
ságból árad minde
női kéz a háború
kielégíti a Maga
Kérdezzétek meg
Azt fogják felelni:
segítjük a férfiak

Pedig van ne
munka e női hőse
női eszmény? Fig
mind a két részé
játékszeret adunk a
vágja, összetöri, m
marad kezében a
igazi férfiú. És mit
A léány be fogja
baja ne történi.
gondozza, tatarozza
nem lesz valami
szeretjük összetörn
ami minket előretö
a nő élete többny
igyekszik azt ren
lerombolunk. A fé
nyugtalanak, foly

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ....

Asszonyaink a háborúban.

Írta: Gajdos János. (Vége.)

És mit mondjak végül arról a munkáról, amit a nő nemcsak a háború alkalmából, hanem egyenesen a háború céljaira végez? Arról a munkáról, amellyel tulajdonképpen az állam hiányzó gondoskodását pótolja, midőn a katonát ruhával, élelemmel, betegséggel, kórházi ápolással ellátja, midőn hátrahagyottjairól, özvegyeiről, árváiról gondoskodik; mit szóljak egyszóval a női jótékonykodás azon ezeralakú munkájáról, amelynek mindeddig példátlan példája ez a háború? Igaz, hogy a nő jótékonyági sürgős-forgása is nagyon sokféle természetű, mint a nő sürgős-forgása általában.

Hosszú a létra, mely a lelkes önfeláldozástól, mint amilyenre csak a nő képes, levezet a lelkes léhaságra, mint amilyenre ismét csak a nő képes. És ennek a létrának alantasabb fokain ott ülnek, ott forognak, ott fontoskodnak, ott szapulnak, pompázkodnak és sütkéreznek a jótékonyági világvásár kapaszkodói; kiknek a háború világtüze is éppen csak arra jó, hogy személyes hiúságuk apró levekét főzzék meg rajta; kiknek az ápolónővér ruhája is csak toiletté, a segélyező-akciók bizottsági ülései is csak zsúrok és a jótékonykodás is csak alkalom arra, hogy nevüket az újságban forgathassák. Bizony azt nem mondhatom, hogy ezeknek a hölgyeknek a munkája is haszonnal járna. A világ úgy van berendezve, hogy gépezetében nagy szerepe jut a hiúság ezer apró kerekének is. És ezért: ha a hölgyvilág egy része csak azért gyűjtja is alá a jótékonykodás tüzét, hogy nekik világítson: meglehet áraszt az a szegény fagyoskodónak is és ezért azt mondom: áldás legyen az ő munkájukon!

De én szememet behúnyom s lelkemben fölnezek a létra magas fokaira, mely az égig ér, mely létrának a vége a mennyországba vész. Ott forognak, dolgoznak az igaziak. De ők oly magasan, mindennek felett vannak, hogy arcvonásaik eltűnnek, csak egy nagy, egyentelen női sereg látható. E magasságban forognak, dolgoznak a háborús munka női hősei: a névtelenek, az ügyszeretők. E magasságig föl nem hatolnak a hiúság kínálgatásai, de felhatol a beteg nyöszörgése, az árvák, özvegyek, nyomorultak csendes sóhaja. E magasságban kötik be a beteg sebeit, e magasságban vicsorítanak éjente a lázasok ágya mellett. E magasságból küldik az otthonmaradottak táppénzeit. E magasságból árad minden áldás, amivel női szív és női kéz a háború retteneteit takarja. Ezeket kielégíti a Magasságbelinek az elismerése. Kérdezzétek meg e nőktől, mit dolgoznak? Azt fogják felelni: végezzük a kötelességünket; segítjük a férfiakat, mert ez a mi hivatásunk.

Pedig van nekik eszményük, a háborús munka e női hőseinek is. És miben áll ez a női eszmény? Figyeljük meg az emberi nem mind a két részét kicsi kortól kezdve. Ha játékszer adunk a fiúnak, az egyhamar földhöz vágja, összetöri, abból nem lesz igazi férfiú. És mit csinál játékszerével a leány? A leány be fogja csomagolni s elteszi, hogy baje ne történjék. De ha baja esik, s ha nem gondoza, tatarozza, rendbe nem hozza, abból nem lesz valamirevaló asszony. Mi férfiak szeretjük összetörni, ami utunkba akad, vagy ami minket életretöréseinkben gátol; és bizony a nő élete többnyire abból áll, hogy próbálja, igyekszik azt rendbehozni, amit mi férfiak lerombolunk. A férfiónak ilyennek kell lennie, nyugtalannak, folyton újratörőnek, hogy a világ

haladjon; viszont a nőnek amolyannak kell lennie, hogy a világ a haladásban tönkre ne menjen. A két nem hivatását az jellemzi: a férfi keresen, teremtsen azt, ami még nincs; a nő pedig takarékoskodjék, óvja meg pusztulástól azt, ami van. Ime, ezt az eszményt szolgálja a nő a háborúban. Amit a férfiak a háborúban pusztítanak, azt a nők kimélni, menteni iparkodnak, t. i. az emberi értéket. És mik azok az emberi értékek? A háború az egész embert fenyegeti: a testét meg a lelkét.

Hogy a háború az ember testét pusztítja és hogy a nők háborús munkája elsősorban ezen pusztítás enyhítésére törekszik, ezt nem kell magyarázni. E nagy emberáldozatot, amit a háború követelt már, a nők csatatéren, kórházakban, mint ápolók igyekeznek megmenteni, hogy a harcavonulók és betegen visszatérők élelemhez, ruhához, jobb állapothoz jussanak: ebben áll a nők küzdelme a háború testi pusztítása ellen.

De a háború az ember lelkét is pusztítja. E kétféle rombolás között nem tudom melyik a rettenetesebb? Hány halottja és nyomorékja lesz a jelenlegi háborúnak, azt valamikor számszerint ki fogják mutatni. De hogy a lelki kapcsolat, melyeket az emberi kultúra évszázadokon keresztül ember és ember között szőtt, hogy lazította, hogy tépte: erről nem szól a statisztika. Vértől részeg ma az emberiség, nem ismer egyik a másikat. A nemzetközi gyűlölet oly általános, oly mély, hogy a civilizált népek történelmei nem ismernek még ilyent.

És mit csinálnak a férfiak ez örvongása közben a nők? Békítik a nemzeteket, amit az alanti esetből is megtudunk. Egy észak-németországi polgárasszonytól be volt szállásolva egy francia sebesült, ki pár napi ottidőzés után, sérüléseibe belehalt. Erről a német asszony, az elhunyt kívánságára, annak Franciaországban élő édesanyját értesítette. Elmond neki mindent, amit tud az elhunyt utolsó napjairól: hol és mikor sebesült meg, mi volt az ő utolsó szava, utolsó kívánsága; hogy ő maga az ápolás ideje alatt hogy szerette meg az idegent; megnyugtatta végül, hogy bár ő protestáns vallású, de katolikus papot hozatott, aki a haldoklót előkészítette az utolsó útjára. Végül így zárja a levelét: „Nem tudtam fiadat az életnek visszaadni. Elhíszed, hogy mindent elkövettem, ápolgattam, gyógyítottam, ha megírom, hogy én is anya vagyok, — ki a francia csatatéren küzdő fiáért reszket, — s egyik síró anya meg fogja érteni a másikat.“

Ime, ha a háború e női dokumentumát a nagy férfiu nyilatkozatok mellé tesszük: nem-e mentői a nők az emberi közösség azon érzésének, mely a férfiak küzdelmében elveszett? A nő most nem törődik a politikával, ő elsősorban nő, ki az idegenben is nem az ellenséget, hanem idegen anya gyermekét látja, és kiben nem a politikai dűh tombol, hanem a részvét könyörületre serkent, és a részvét minden megértésnek a kezdete.

Csak ha vége lesz a háborúnak, akkor fogjuk látni, erre a megértésre mennyire szükségünk van. Keresni fogjuk az emberi közösséget, becsülést, bizalmat, emberszeretetet, melyek nélkül eredményes összeműködés emberi közösségben el nem képzelhető. Ekkor fogjuk látni, hogy mindezt a férfiak a háborúban megölték, hogy mindezt ennek a borzalmas világháborúnak tömegsírjában el van temetve.

De akkor a nő könnyes mosollyal fogja mondani: „Nincs megölve, csak megsebesült“. De még ti távol voltatok, ápoltuk, dajkáltuk és gondunk volt rá, hogy amíg a háborúból

visszatértek, teljesen el ne pusztuljon, és most, hogy vége a háborúnak, segítsetek ti is, egyesült erővel talpraállítjuk a holtak vélt „Emberszeretetet“.

Mindezek után bebizonyított tény, hogy a mi magyar nőink valóságos hősök. A miénk sem cselekednek másképp, csak úgy telve van a szívük gyöngye érzelmekkel az idegen szenvedő iránt, mint a német anya a francia fiú iránt. A felebaráti szeretetet nem engedik meghalni, elenyészni.

Hősök a nők szenvedésben, munkában, ember és a Haza szeretetében egyaránt.

Egy szívvel, egy lélekkel mondjuk: Dicsőség a női hősöknek!

Egyesületi élet.

Jegyzőkönyv. (Vége.)

5. A pénztáros jelenti, hogy a kiosztandó kamatokból összesen 32 korona 60 fillér áll rendelkezésre, mely pénz jutalomként érdemes internátusi növendékek között osztandó szét tanszerek beszerzésére. Majd Fleischmann Mór felügyelő-bizottsági tag jelenti, hogy neki, mint vm. áll. népnevelő-egyesületi pénztárosnak a napidíjak fedezésére rendelkezésre álló összeg pár korona kamata áll szabad tételként, mely kamat hasonló célra volna fordítható.

Elnök javasolja, hogy az így felhasználható pénz négy egyenlő részre osztva Milly György, Oleár Mihály, Gmitró György és Horváth Károly tanítók fiainak adassék ki. Elnök a javaslatot, egyhangú elfogadása folytán, határozatként kimondja.

6. Elnök előadja, hogy a megyebeli tanítók gyermekei után fizetendő havi díjak leszállítására a Hadsegélyző Hivatal már két ízben volt kegyes tanévenként 5000 koronát utalványozni, a vármegyei főispán úr ömértóságának hathatós közbenjárására. Hasonló kérelmet intéz tehát a felügyelő-bizottság ezúttal is abban a reményben, hogy miután a nehéz állapot nem javult, a Hadsegélyző Hivatal mérlegelni fogja a tanítóságnak a háború következtében támadt nehéz helyzetét s az eddig nyújtott 5000 kor. összeget ezúttal is kegyes lesz kiutalni.

A felügyelő-bizottság az ügyben máris lépéseket megtevő elnöknek háláját nyilvánítva, egyhangú határozattal kimondja, hogy a segélyt a Hadsegélyző Hivaltól kérelmezi, és a kérvénynek további eljárás és hathatós támogatás mellett való illetékes helyre juttatása céljából, alkalmas formában főispán úr kezébe való átadásával Durst Győző vm. ált. népnevelő-egyesületi alelnököt a gondnokkal együtt bízza meg.

7. Elnök kegyelettel emlékezik meg Szkurkay Manó kisszebeni áll. elemi isk. igazgató-tanítónak az év tavaszán történt elhunytáról, aki nemcsak a tanító-egyesületi életben fejtette ki érdemes munkásságát, hanem mint a Tanítók Háza felügyelő-bizottságának tagja az internátusnak annak létesítésétől fogva buzgó előmozdítója volt. Temetésén, melyen szólt is résztvevő, a megjelent tanítóság körében általában megnyilvánult az óhaj emlékének méltó megörökítésére, s egyhangulag elfogadtattott azon indítványt, hogy alap gyűjtéssé a megboldogult nevéhez fűzött, melynek kamatai a Tanítók Házában elhelyezett megyebeli tanítók érdemes fiai javára szolgáljanak, és 10 koronával megkezdett gyűjtése már az első alkalommal 90 koronát hozott létre. Az alap szépen szaporodott, melyhez Kisszeben város 200 koronával járult, úgy hogy az összehozott pénzből már

650 korona értékű hadikölcsön jegyzetett, és ezenkívül készpénz van 71 korona 95 fillér. Kívánatos, hogy az alapra 1000 korona gyűjtessék, miért is felkéri a felügyelő-bizottsági tagokat, hogy saját körükben kövessenek el minden lehető a kitűzött kegyeletes cél elérésére.

A felügyelő-bizottság tagjai a megboldogult érdemes kartárs emlékére gyűjtés alatt levő alap támogatását szívesen megígérik, és a jelen voltak közül ez alkalommal Vrablovich Román 2 koronával, Polivka János 2 koronával, Petz Károly 2 koronával és Fleischmann Mór 3 koronával járultak az alaphoz.

Elnök megemlíti még, hogy a kartársi szeretet és összetartás megnyilatkozásaképpen a hadban elesett megyebeli tanítók árvái javára gyűjtés van folyamatban, mely célra már 900 koronán felüli összeg áll rendelkezésre. Úgy a Szkurkay Manó-féle, mint az utóbb említett alapot, valamint a hadijótékonyág javára a kir. tanfelügyelőséghez befolyt minden pénz Wick Gyula ig.-tanító kezeli, aki szíves szeretettel és gondnal végzi ezen hazafias munkát, a vármegyei hivatalos tanügyi közlönyben, vagy az EPERJESI LAPOKban, melynek a tanügyi közlöny mellékletét képezi, pontosan kimutat minden bevételt, a vele való további eljárást, úgy hogy a pénz rendelkezéséről a vármegye összes tanítósága tájékoztatva van.

Midőn tehát elnök a nemes jótékonyág támogatását és terjesztését a jelen voltak figyelmébe ajánja, több tárgy nemléteben a gyűlést bezárja. Gyűlés az elnök elítélésével véget ért.

Kelt mint fent:

WICK GYULA s. k.,
felügyelő-bizottsági jegyző.

SZABÓ ELEMÉR s. k.,
felügyelő-bizottsági elnök.

Teapótlóanyagok gyűjtése.

Az utóbbi napokban küldetett szét az iskolákhoz vall.- és közokt.-ü. miniszterünk rendelete a hadsereg részére szükséges teapótlóanyagok gyűjtése iránt, melyben elismerését és köszönetét fejezi ki az eddigi eredményes gyűjtésért s egyben tudtul adja az iskoláknak, hogy hadseregünknek teapótlóanyagban való szükséglete annyira fokozódott, hogy ez irányban csak úgy lehetünk igazán és komolyan a hadsereg segítségére, ha az eddig gyűjtött mennyiség sokszorosát biztosítjuk. A gyűjtési eredmény fokozásának egyik módja az, hogy a szeder-cserjeleveleken felül a számóca (földieper) és málna leveleit is gyűjtjük, míg a másik módja az, ha az iskolák maguk is fokozott odaadással látnak a munkához. Ha minden egyes iskola gyűjt lehetőleg minden egyes tanulóval, ha az egyes tanulói csoportok több ízben – lehetőleg 4–5 kirándulás alkalmával – gyűjtenek, s ha így minden egyes iskola gyűjtése meghaladja vagy megközelíti az 1 mm.-át, az eddigi eredmény könnyűszerrel és tetemesen megsokszorozható. A hadügyminisztérium a gyűjtött mennyiség minden métermázsájáért 8 korona jutalomdíjat fog engedélyezni. Azon iskolákat illető jutalomdíj, melyek maguk erre igényt nem tartanak, a háborúban elesett tanítók, tanárok árváinak jut, úgyszintén azon zsákok értéke is, melyeknek sem visszaküldését, sem megtérítését az iskolák nem kívánják. Az összes gyűjtések befejeztével a legtöbbet gyűjtő iskolák a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kiállítandó elismerő-oklevélben fognak részesülni. Az összegyűjtött leveleket a Szeder-cserjelevélgyűjtő és feldolgozó katonai állomás címére (Budapest, Debrői-út 16.) kell küldeni, valamint a küldeményről és a költségekről szóló értesítéseket is. S mivel a minisztérium összefoglaló képét óhajtja látni annak, hogy mely iskolák gyűjtöttek és melyek nem, ezért a jövő év január hó 10-ikéig minden iskola, akár gyűjtött, akár nem, jelentést tesz közvetlen felsőbb hatóságához (kir. tanfelügyelőséghez), mely hivatal összesítő kimutatásba foglalja külön azon iskolákat, amelyek gyűjtöttek s külön amelyeket a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz felterjeszti.

Körlevelek.

3413–1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvárm. területén levő összes népoktatási intézetek igazgatóihoz és tanerőihöz.

A méhészkedés szakszerű és minél eredményesebb gyakorlását hivatvák elősegíteni a méhészeti szaklapok. Egy ily szakközlönyre kívánom ezúttal felhívni a Cím figyelmet, mely MÉHÉSZ-UJSÁG címen adatik ki. Kétségtelen, hogy egy jól szerkesztett méhészeti szaklap különös előnnyel lehet az oly tanerőkre, kik élethivatásuk teljesítése végett oly vidéken kénytelenek élni, amely a méhészetre fölülte alkalmas. Nem egy esetben a méhészet tisztességes mellékfoglalkozássá válhat a tanítónak jövedelmének fokozására, amely körülmény önbizalmának és megalégedettségének fokozására szolgálhat. De nemcsak az előadottak miatt fontos a tanító kezében egy jól szerkesztett méhészeti szaklap, hanem fontos azért is, hogy a környék méhészeinek szakszerű utasítást adhasson, és a lakosságnak ezirányban is segítségére lehessen. Az elemi iskoláknál az 50 fillérvnyi beíratási díjak szedésének jogosságát törvény biztosítja, mely díjak kizárólag ifjúsági és tanítói könyvtár gyarapítására fordíthatók. Mindezeknél fogva tehát amely iskola az említett díjakból fedezettel rendelkezik, fölülte ajánlatos a tanítói könyvtár részére méhészeti szakfolyóiratnak a járatása is. A szóban levő MÉHÉSZ-UJSÁG előfizetési ára egy évre 8 kor. Megjelenik a lap minden hó 1-jén. Szerkesztőség és kiadóhivatal Szeged, Kossuth Lajos-sugárút 32. sz. alatt. Érdeklődők mutatványszám avagy megrendelés iránt forduljanak közvetlenül a lap szerkesztőségéhez.

Eperjes, 1917. október 4.

SZABÓ ELEMÉR s. k.,
kir. tanfelügyelő.

3691–1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvárm. területén levő összes népoktatási intézetek tanerőihöz.

A m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter úr f. évi október 1-jén 111.479. sz. alatt hozzám a következő rendeletet intézte:

„A méhészkedésnek nemzetgazdasági fontossága mellett nem csekély nevelő hatása is lévén, a földművelésügyi m. kir. miniszter úr az országban sok olyan helyen, ahol azokban a nyilatkozatokban, amelyek az illetékes kir. tanfelügyelő közbenjárásával a kerületi méhészeti szakközege útján elébe terjesztettek, zálogát kapta annak, hogy ott a méhészet fejlődni és terjedni fog, más intézetek mellett a kisebb fokozatú gazdasági ismétlő-iskolákat is teljes méhészeti berendezéssel szerelte fel.

Az eddig felszerelt iskolák száma azonban kevés az e tekintetben kitűzött cél megközelítésére és nem elegendő ahhoz, hogy állítható volna, hogy az iskolák az országban a méhészet ügyének terjesztői és támogatói.

Ezért felhívom tanfelügyelő urat, hogy tanterületében a földművelési kormány ezirányú törekvéseit buzgó készséggel támogassa s legyen gondja arra, hogy az arra alkalmas helyeken a felügyeleti jogkörébe utalt iskolák (intézetek) a méhészettel az adott viszonyoknak megfelelően gyakorlatilag foglalkozzanak és az iskoláknak méhesekkel leendő felszerelése körül a nevezett miniszter úr szakközegeinek az érdekelte tanítók mindenben segédkezett nyújtsanak.

Elvárom, hogy különösen a gazdasági népi- és ismétlő iskolák, amelyek a mezőgazdaság terén oly szép és eredményes működést fejtettek ki, a méhészetnek is szorgalmas művelői és buzgó terjesztői legyenek.”

Miről Cimet tudomás és a méhészetnek felkarolása s gyakorlása végett azzal értesítem, tegyen hozzám jelentést, hogy van-e méhese, hány családból áll s milyen rendszerű az elhelyezésük?

Eperjes, 1917. október 11.

SZABÓ ELEMÉR,
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Pályázat tanítói állásokra. A vall.- és közokt.-ü. miniszter pályázatot hirdet a hadbavonulások folytán szünetelő és meggyengült elemi népiskoláknál szükséges tanítói állásokra. A kinevezés állomáshely megjelölése nélkül fog történni és a kinevezett tanító az előállott szükséghez képest valamelyik hazai elemi népiskolához fog ideiglenesen beosztatni. A végleges elhelyezés iránt csak a rendes viszonyok beállta után fog intézkedés történni. Csak olyan

okleveles tanítók és tanítónők pályázhatnak, akiknek rendes tanítói állásuk nincsen, mert a kinevezéseknél elsősorban ezek fognak figyelembe vétetni. A m. kir. vall.- és közokt.-ügyi miniszterhez címzett pályázati kérvények, melyekben a folyamodó pontos lakcíme feltüntetendő, születési anyakönyvi kivonattal (keresztlevéllel), elemi népiskolai tanítói oklevéllel, a magyar honosságot igazoló okmánnyal, esetleg eddigi működési bizonyítványokkal, kántori vagy más képesítést, úgyszintén a tényleges katonai szolgálati kötelezettség teljesítését igazoló okmányokkal, a családi és anyagi helyzetre vonatkozó előjárásági és az egészségi állapotot igazoló tisztiorvosi bizonyítvánnyal szerelendők fel. A kérvény a pályázó tartózkodási helyére illetékes kir. tanfelügyelőséghez adandó be. Kinevezés iránti kérvényekben feltüntetendő, hogy a folyamodó milyen nyelveken beszél. Pályázati határidő 1917. november 1.

Iskoláink gyászünnepélye. A vall.- és közokt.-ü. miniszter által november 2-ikára elrendelt iskolai gyászünnepélyre alkalmas beszédet, imát és költeményeket közül az ISKOLAI ÜNNEPEINK. Négy korona beküldése ellenében öt számot küld Szentgyörgyi Dénes szerkesztő, Maros-Vásárhelyről.

Állami tanerők kirendelési költségei. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az állami alkalmazottakra (tisztviselőkre) vonatkozó és a hivatalos kiküldetések alkalmával napidíj, utazási költségek, napidíjpótlék és fuvarpénzpótlék mikénti felszámíthatására érvényben levő rendelkezéseket az állami elemi népiskolai tanítókra és állami óvónőkre az alábbi mértékben terjesztette ki: Az 1917–1918-ik tanévtől kezdve azon állami elemi népiskolai tanító és állami óvónő, aki rendes állomáshelyéről más helyre akár hadbavonult tanító pótlására, akár egyéb szolgálati okból hivatalból hosszabb vagy rövidebb időre helyettesítésre ideiglenes beosztással kirendeltetik, anélkül azonban, hogy ezen ideiglenes beosztással járó kirendelést a tanító vagy óvónő kérte, vagy szorgalmazta volna, a rendes állomáshelyéről a kirendelés helyére és viszont a kirendelés helyéről a rendes állomáshelyére visszatérése alkalmával csupán a személye után a következő költségek megtérítésére tarthat igényt: 1. Induláskor az állomáshoz, érkezéskor az állomástól a díjszabás szerinti bérkocsidíjra. 2. Hordárdíj címén minden fel- és leszállás után számítva 40 fillérre. 3. Vasúton való utazáskor fél másodosztályú személyvonat-jegy-díjára. 4. Napidíj címén, tekintet nélkül a fizetés összegére, csupán az utazás időtartamára 6 koronára, ezenfelül a 981–1916. M. E. számú rendelettel megállapított 4 korona napidíjpótlékra. 5. Tengelyen való utazás alkalmával, vagyis ott, ahol vasúti vonal nincsen, fuvardíj címén kilométerenként 50 fillérre s ezenfelül a 981–1916. M. E. számú rendelet szerinti megállapított 30 fillér fuvarpénzpótlékra. 6. Vasúton történt utazás alkalmával a menetáron felül 50 kg. utáni málfatúlsúly megtérítésére.

Sárosmegyei tanítói hadiárva alapja. A sárosvármegyei kir. tanfelügyelőséghez a hadban elesett megyebeli tanítók özvegyei és árvái javára az utóbbi időben befolyt összegek a következők: Bálint Dezső kurimai izr. elemi iskolai tanító gyűjtése 4 korona, Kucsma Margit fintaí rom. kath. elemi iskolai tanítónő gyűjtése 35 korona, Dzuropál Gizella hernádszokolyi rom. kath. elemi iskolai tanítónő gyűjtése 7 korona 50 fillér, Spák Mihály csendespatikai áll. el. isk. tanító által küldött összeg: a községben történt szeszkiadás fölöslegének értékesítéséből befolyt pénz 13 korona, Szeghő István radácsi áll. el. isk. ig.-tanító gyűjtése 25 korona. Mindössze 84 korona 50 fillér, melynek beszámításával a sárosvármegyei tanítók hadiárvaának alapjára befolyt ezideig összesen 1108 korona 24 fillér. Ebből levonva a Sárosvárm. Ált. Népkövelőegyesület választmányára által özv. Béla Bertalané részére adományozott 200 koronát és Gmitró Györgyné részére juttatott 100 koronát, összesen 300 koronát, az alap állaga 808 korona 24 fillér, mely az Eperjesi Takarékpénztárnál gyümölcsözőleg kezeltetik.

Engedély kántori teendők végzésére. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Uram Péter kisszebeni állami elemi iskolai tanítónak a g. k. kántori teendőknek a tanítási órákon kívül való végzésére az engedélyt megadta.

Nemes péld
még ez év tavasz
adásra kerülő jul
után 20 fillért a s
jának juttatnak.
után 322 kor. 50
tanácsos a gyám

Benkő sors
a nagyközönség
eddig a hírneves
az új m. kir. os
fog e népszerű
A november 10-ik
jegyzéklet kevés
séget, hogy a r
tával szíveskedje
részvénytárságn

Hivatalos es
rom. kath. elemi
esküt a vármeg
szeptember 25-ik

A Burgonya
közönség érdeké
zésének burgony
vármegyénkben k
csak megszerve
ket, akik az Or
ellenőrzése és fe
kapcsolatban a k
bizonyára érdekl
burgonyaellátás
felajánlás alapj
gazda, akinek te
előjáráság útján
mily gyenge is a
mezési Hivatal ve
közönség ismert
azt hiszik, hogy a
nek számottevő r
fedeztetni fog. H
csak öt mázsát a
rossz termés me
nem következne
élelmezési Hivatal
határozása, hogy
eszközölt bejelent
fedezése nem b
rekvirálást fogja
természetesen nem
igazgatási hatóság
hanem a gazdaköz
tene, mert a rekvi
kap, mint a maxir
biztosított kedvez
is oly szigorú bü
amelyek mellett ig
bármely termelő
várakozásnak, am
az egész ország
Hivatal vezetők m
lásokhoz fűz.

Sósgyűlvész
dr. Janicsék József
Bizottságától a k
sósgyűlvész hara
12-ikén kelt bees
Tekintetes Uraság
katonai parancsnok
mult hó 22-ikén
tétényi öntöttgyá
a vasúti szállítás
fog tenni. Budape
Gyula, elnök.

Helyreállítás
közoktatásügyi m
iskolánál legszük
koronát, a sósgh
fáskamra és padl
magyarkapronczái
kályha, kerítés és
koronát, a héthárs
javításra 300 koro
engedélyezett.

Nemes példa. Sárosvárm. juhtenyésztői még ez év tavaszán elhatározták, hogy az eladásra kerülő juhsajt (gomolya) minden kilója után 20 fillért a sárosvármegyei hadiárvek alapján juttatnak. Az első összeget, 161250 kg. után 322 kor. 50 fillérben Piller Kálmán udv. tanácsos a gyámpénztárba már be is fizette.

Benkő sorsjegye...? Köztudomású, hogy a nagyközönségnek sok millió koronát fizetett ki eddig a hírneves Benkő Bank és valószínű, hogy az új m. kir. osztálysorsjátékban is kedvezni fog e népszerű bankház vevőinek a szerencse. A november 10-ikén kezdődő sorsjátékra a sorsjegykészlet kevés, miért is kérjük a n. é. közönséget, hogy a megrendeléseket postafordultával szíveskedjenek beküldeni Benkő Bank részvénytársaságnak, Budapest, Andrássy-út 60.

Hivatalos eskü. Jaszovszky Ilona terneyi róm. kath. elemi iskolai tanítónő a hivatalos esküt a vármegye kir. tanfelügyelőségénél szeptember 25-ikén letette.

A Burgonyaközvetítő Iroda a gazdaközönség érdekében és az ország közélémezésének burgonyával való biztosítása céljából vármegyénkben kirendeltséget létesített. Ugyancsak megszervezte az Iroda a burgonyaátvevőket, akik az Országos Közélémezési Hivatal ellenőrzése és felügyelete alatt állanak. Ezzel kapcsolatban a következő és a gazdaközönséget bizonyára érdeklő értesüléseket kaptuk. Az idei burgonyaellátás a hatóság útján való önkéntes felajánlás alapján történik. Az idén tehát az a gazda, akinek termésfeleslege van, a községi előjárás útján tartozik azt bejelenteni. Bármily gyenge is a burgonyatermés, a Közélémezési Hivatal vezető miniszter számít a gazdaközönség ismert hazafiasságára s illetékes helyen azt hiszik, hogy az ország burgonyaszükségletének számottevő része önkéntes felajánlás által fedeztetni fog. Ha minden gazda holdankint csak öt mázsát ajánlana fel, ami még az idei rossz termés mellett is lehetséges, rekvirálás nem következne ki. Másrészt azonban a Közélémezési Hivatal vezető miniszter szilárd elhatározása, hogy ha az október első napjaiban eszközölt bejelentések alapján a közszükséglet fedezése nem biztosítható, a legerélyesebb rekvirálást fogja elrendelni. Ez a rekvirálás természetesen nemcsak azt jelenti, hogy a közgazgatási hatóságnak okoz újabb munkát, hanem a gazdaközönségre is súlyos kárt jelentene, mert a rekvirált árúért 20%-kal kevesebbet kap, mint a maximális ár, eszik a rendeletben biztosított kedvezményektől, de még ezenkívül is oly szigorú büntető rendelkezések vannak, amelyek mellett igazán indokolatlan volna, ha bármely termelő nem felelne meg annak a várakozásnak, amelyet úgy saját maga, mint az egész ország érdekében a Közélémezési Hivatal vezető miniszter az önkéntes felajánlásokhoz fűz.

Sósgyűlvézi harang. Ennek ügyében dr. Janicsk József a Múemlékek Országos Bizottságától a következő értesítést vette: „A sósgyűlvézi harang ügyében f. évi szeptember 12-ikén kelt becses levelére van szerencsénk. Tekintetes Uraságotat értesíteni, hogy a kassai katonai parancsnokság a harang visszaküldését múlt hó 22-ikén elrendelte, minek a nagytényi önöntőgyár, hol a harang jelenleg van, a vasúti szállítás lehetőségéhez képest eleget fog tenni. Budapest, 1917. október 4. Forster Gyula, elnök.

Helyreállítási költségek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a radáci áll. elemi iskolánál legszükségesebb javításokra 2000 koronát, a sósgyűlvézi állami elemi iskolánál fűskamra és padló javítására 300 koronát, a magyarkapronczai állami elemi iskolánál tető-, kályha, kerítés és tanítói lakás javítására 300 koronát, a héthársi állami elemi iskolánál tetőjavításra 300 koronát, összesen 3600 koronát engedélyezett.

Az Országos Burgonyaközvetítő Iroda értesíti a gazdaközönséget, hogy a vármegye területén kirendeltséget létesített, amelynek pontos címe: *Fő-utca 89.*, telefonszáma 218. Mindennemű felvilágosítással készséggel rendelkezésre áll.

Jövedelemadó-tárgyalások során a jövő héten a következők adóköszámitási javaslatai kerülnek tárgyalás alá:

okt. 23-ikén

Grósz Náthán
Gellért Lajos
Guttman Mór
Stern Ignác

Fränkel Jakab
Liebermann József
Müller Mózes
Siegelmann Ede
Rottmann Dezső,

okt. 24-ikén

Palkovits Emil
Müller Izidor
Goldstein Adolf
Gregor Andre
Gärtner Ignác
Marczinkó János
Lipták Ambrus

Kanyuch György
Tydor Lipót
Lerner Mór
Sóska János
Hanzély Pál
Herkely István
Mochnay Kálmán,

okt. 25-ikén

Klein Izrael
Kurfürst Ferenc
özv. Groszmann M.
Kirschfeld Salamon
Harcarik Györgyné
Pfann Ferenc
Ferderber Mór
Neumann József
Mayer Lajos

Rosenberg Jakab
Funk Bernát
Schwarcz József
Zborovszky Antal
özv. Bodnár Józsefné
Goldberger Emánuel
Wollner Mór
Futics Lajos
Keller Bernát,

okt. 26-ikén

Weiszlovits Miksa
Gottdiener Lajos
Berger Samu
Rosmann M. Á.

Pahmer Mór
Lencz Simon
Zimmermann Arnold
Klein Herman.

Gyógynövénygyűjtés. Liebtivadar osztópataki áll. elemi isk. tanító a nyár folyamán a következő gyógynövényeket és magvakat gyűjtötte össze: 2 kg. bolondító beléndekmagot, 75 dg. cseresznyeszárát, 25 dg. ökörfarkkórót, 3 kg. dobfavirágot, 12 kg. szilva- és barackmagot, 3 kg. ezerjófűvet és 18 kg. nemes ürmet. Minden gyűjtését díjtalanul felajánlotta a Hadsegélyző Hivatalnak, melynek a 39 kg.-ot kitevő gyógynövény mennyiséget elküldötte.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági és közélémezési tudnivalók.

Közi H. I.

A burgonya felajánlásáról.

A vármegye alispánja a burgonya önkéntes felajánlásának érdekében rendeletet adott ki, amelyet minden burgonyatermelőnek a legmelegebben figyelmébe ajánlunk, mert a burgonya ma éppen olyan fontos élelmicikk, mint a kenyér. A rendelet a következőképpen szól: „Az ország közélémezésének biztosítására a burgonya zár alá vételénél az önkéntes felajánlás a legfontosabb kérdés, mivel ha a termelők készletüknek minden nélkülözhető feleslegét az igénybevétel elrendeléséig (rekvirálásig) önként fel nem ajánlják a Burgonyaközvetítő Irodának (Budapest, Gerlóczy-utca 10 sz.), ez esetben a rekvirálás elrendelése után már csak 20%-kal kisebb ár fognak a burgonyáért kapni, s ezenfelül a büntető rendelkezések alá fognak mindazok esni, akiknél a felhasználásra jogosított burgonyamennyiségen felül az igénybevételkor bármely mennyiségű burgonya fog találatni.

Eltekintve tehát a sok kellemetlenségtől, ami a rendelet szigorú be nem tartása következtében előállhat, mindenkit nagy anyagi veszteség is érhet, kötelességem tehát ezt az ügyet kellőképpen megvilágítva, a közönséget figyelmeztetni, ne tegye ki magát a kellemetlenségeknek és a károsodásoknak.

Újból és nyomatékosan figyelmeztetem tehát Sárosvármegye burgonyatermelő közönségét, hogy ki-ki a legsürgősebben jelentsen be

akár nálam, akár a Burgonyaközvetítő Irodánál nélkülözhető burgonyamennyiségét, mivel aki a zár alá vett burgonyakészletét akár egészben, akár részben jogellenesen felhasználja, elügyasztja, elidegeníti vagy a közszükséglet kielégítése elől egyéb módon jogellenesen elvonja, azzal szemben a fél meghallgatása után az 1916: IV. t.-c. 2. §-a értelmében a közszükséglet elől elvont készlet értékének kétszereséig terjedhető kártérítési összeg fog kiszabtatni, mely a felmerülő költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapja javára fog fordíthatni. A marasztaló határozat ellen közlésétől 15 nap alatt felelősséget van helye a közélémezési miniszter úrhoz. A kártérítési összeg kiszabása a cselekmény elkövetőjének büntetőjogi felelősségét nem érinti.

A tengeri beszerzését

szabályozó 3443-1917. M. E. számú rendelet. A tengerivásárlási igazolványokkal csak október 31-ikéig lehet vásárolni. A vásárlási igazolványokat a főszolgabíró vagy polgármester adja ki arról a mennyiségről, amely a kérelmezőt megilleti. A vásárlási igazolványi lap egy rovatot is tartalmaz, ahová az eladó neve volna beírandó. Ennek kitöltése azonban nem szükséges, minthogy előre nem tudható, hogy a tengerit hol fogjuk megvenni, egyébként is ennek előre való bejelentését a rendelet nem írja elő.

A lánckereskedelem ellen.

A lánckereskedelem meggátlására kimondja a rendelet, hogy akik közszükségleti cikkek árának drágulását idézik elő azzal, hogy üzleti tisztességbe ütköző eljárással, különösen szükségtelen közbenső kereskedéssel (láncolatlan kereskedéssel) juttatják el az árut a fogyasztóhoz, hat hónapig terjedhető elzárással büntethetők, azonkívül az elért nyereség kétszeresének összegével büntetendők. Aki közszükségleti cikkek továbbeladásánál a beszerzési árat és a költséget aránytalanul meghaladó ellenszolgáltatásokat köt ki, szintén hat hónapig elzárással büntethető. Aki számlákon és kereskedelmi följegyzéseken hamis vagy hiányos mennyiséget vagy összeget jelez, szintén hat hónappal büntethető. Aki a megállapított árnál magasabb árat kér vagy bármilyen ellenszolgáltatást köt ki, szintén hat hónappal büntethető.

A takarmány- és alomkészletek

zár alá vételét és rekvirálását a kormány 3387. számú rendeletével fogantatosította. Vagyis mindennemű természetes és mesterséges szalastakarmány, mindennemű szalma és mindennemű tömegtakarmány (törek, polyva, kukoricaszár, kukoricafosztás, cirokszár, lombtakarmányszár) zár alatt van, akárminő célra is fönntartva.

Az sem határoz, hogy a takarmánykészlet a termelőnél vagy másnál van. A tárolás helyére való tekintet nélkül zár alatt van és azzal birtokosa többé nem rendelkezhet szabadon, hanem csak a rendelet szabályai szerint. A takarmánykészlet birtokosa köteles a zár alatt álló készlet kellő megőrzéséről gondoskodni, hogy az meg ne romoljék s meg ne semmisüljön. A zár alá vétel dacára a takarmánykészlet birtokosa felhasználhat abból annyit, amennyi saját állatainak az etetésére okvetlenül szükséges. Eladni azonban nem szabad takarmányt senkinek sem. A már előbb megkötött adásvételi szerződéseket is csak úgy lehet teljesíteni, ha a földművelésügyi miniszter ehhez hozzájárul. Kivételt csak a katonaság által már előbb megvett takarmánykészletek képeznek, amelyeket mindenesetre ki kell adni.

Aki a rendelet szabályait nem tartja be, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetik. A kihágás tárgyát képező

